

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриляк В. Участь спортсменів України у Іграх Олімпіад та Зимових Олімпійських іграх // *Наука в олімпійському спорті*. – 1999. – №1. – С. 130 - 146.
2. Золоті сторінки олімпійського спорту України / За ред. І.Н. Федоренка. – К.: Олімпійська література, 2000. – 192 с.
3. Міжнародний олімпійський рух і участь у ньому українських спортсменів./ Кляшк Я.Л., Костюк С.А., Олійник В.І. та ін. – Вінниця: Логос, 1997. - 192 с.
4. *Энциклопедия современного олимпийского спорта* / Гл. ред. В.Н. Платонов. – К.: Олімпійська література, 1998. – 599 с.
5. *Wolenski S. Olympic Team of Ukraine / Equipe Olympique de l'Ukraine* – Montreal, 1976. – 44 p.
6. *Ukraine and the XVI Olympic Games*. – Washington, D.C.: Ukrainian World Committee for Sport Affairs, 1956. – 22 p.
7. *Zakewych O. Ukrainian Olympic Champions / Second edition*. – Baltimore; Paris: Ukrainian Information Service Smoloskyp, 1972. – 45 p. (Smoloskyp Library Nr. 15).
8. *Zakewych O. Ukrainian Olympic Champions / Third revised edition*. – Baltimore; Toronto: Smoloskyp, 1984. – 157 p.

**THE PECULIARITIES OF CALCULATION TECHNOLOGIES OF THE
OLYMPIC UKRAINIAN SPORTSMEN ACHIEVEMENTS IN PERIOD OF
1952-1990 Y.Y.**

JURIY ZAYDOVYY

Lviv State Institute of Physical Culture

The peculiarities of evaluation of Ukrainian sportsmen's competing in the Olympic Games since 1952 in USSR team are observed in the article. It gives the analysis of another authors' articles on the theme. There is the different methods of evaluation of Ukrainian athletes' contesting in Olympic Games were suggested in the research.

**ФОРМУВАННЯ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОГО МИСЛЕННЯ У
СТУДЕНТІВ ПЕДУЧИЛИЩА**

ВІТАЛІЙ КВАРЦЯНИЙ

Луцьке педагогічне училище

У процесі дослідження національно-патріотичного виховання студентів відділення фізичної культури педагогічного училища особливу увагу було приділено ролі рефлексивно-інноваційних технологій як важливому аспекту навчально-виховної діяльності середнього спеціального закладу.

Здійснюючи формуючий експеримент, враховано, що усі процедури рефлексивно-інноваційних технологій можна розбити на такі етапи: етап пошуку нових ідей, етап формування нововведень, етап реалізації нововведення, етап закріплення нововведення.

Етап пошуку нових ідей містить у собі формування інформаційного фону в курсі "Основи національно-патріотичного виховання особистості", актуалізацію

шкільних проблем і потреб, попередню роботу з формулювання цілей, ідей нововведення, створення національного ідеалу майбутнього громадянина України.

У нашому дослідженні етап формування нововведення складається з проектування в активних формах ходу і випробування відібраних нововведень національного спрямування, ухвалення рішення про введення нового в діяльність педагогічного училища.

Етап реалізації нововведення передбачає створення умов для експериментальної роботи в педучилищі, рефлексії ходу експерименту, корекції змісту і запровадження нововведень патріотичного виховання.

Етап закріплення нововведення – це закріплення образу оновленої національної школи у свідомості вчителів фізичної культури, психокорекційна і методична робота з удосконалення інноваційної поведінки педагога. Лейтмотивом усіх чотирьох фаз є розвиток сприйнятливості до нового і суб'єктивного відношення до освоюваного нововведення у національно-патріотичному вихованні особистості.

Модель рефлексивно-інноваційної технології підготовки вчителя на III і IV етапах подана в послідовності.

Застосування моделі рефлексивно-інноваційної технології у національно-патріотичному вихованні студентів педучилища.

1. Завдання: удосконалення комунікації і педагогічної діяльності в цілому.
2. Зміст : засвоєння методики програми національно-патріотичного виховання студентів.
3. Технологія:
  - організація професійної гри національного спрямування;
  - рефлексивно-інноваційний практикум;
  - практична робота під час педагогічної практики;
  - педагогічні майстерні.
4. Рівень :
  - психологічна готовність;
  - практична готовність;
  - методична готовність;
  - творча активність.

Як відзначалося, впровадження обговорюваної технології національно-патріотичного спрямування починається зі створення інноваційного фону й актуалізації шкільних проблем. Основою цього є курс інноваційної педагогіки, що знайомить студентів з головними розділами інноватики: неологією, аксиологією, праксиологією. Найважливіше завдання цього курсу – не тільки розкриття чинників, причин і бар'єрів інноваційної діяльності вчителя, але і формування психологічної підготованості до прийняття нового, розвиток сприйнятливості до педагогічних інновацій. Вивчення психологічних закономірностей творчої діяльності, механізму пошуку вибору вирішення аспектів національного виховання здійснюється в умовах тренінгового навчання.

Стрижнем програми є принцип творчої самореалізації особистості, коли суб'єкт в актах своєї самодіяльності не тільки виявляється і проявляється, але і

створюється і визначається. Напрямок його діяльності можна визначити і сформулювати його патріотичні почуття та переконання.

Головні розділи програми основ інноваційної педагогіки орієнтовані на розкриття понять “інновація”, “нововведення”, “інноваційні процеси в освіті”, “структура інноваційної діяльності вчителя”, “технологія запровадження нововведень”.

У процесі введення курсу “Основи національно-патріотичного виховання особистості” вивчаються найбільші типові моделі варіативної освіти, що відрізняються якісною своєрідністю, яскраво вираженим авторським підходом у трактуванні педагогічних ідей. Детально розглядаються насамперед ті концепції й основні проекти, що стали основою масових педагогічних прямувань, дали імпульси розвитку гуманістичної поведінки. Студенти педучилища розглядають різноманітні типи альтернативних навчальних закладів у Росії та інших зарубіжних країнах, з їх цільовими установками, особливостями організаційної структури, змістом утворення і виховання, описом практичного досвіду їхньої роботи.

Особлива увага приділялася техніці розробки і проведення педагогічного експерименту на рівні створення авторських програм, аспектів національно-патріотичного виховання. Практична діяльність студентів супроводжувалася вивченням концепцій, положень, нормативно-правових документів, альтернативних навчальних закладів, що реально існують.

Програма курсу розрахована на 70 годин, включає 10 теоретичних блоків і передбачає проведення лекційних, семінарських і лабораторних занять, а також організацію самостійної дослідницької роботи студентів. На лекційні заняття виносяться найзагальніші теоретичні питання, що забезпечують цілісне розуміння ключових проблем інноваційної педагогіки національного спрямування, що закладають методологічні і наукові основи для подальшої самостійної роботи.

Найважливішим теоретичним блоком, що визначає подальше вивчення курсу, є розділ, присвячений головним положенням інноватики. У чому сутність нововведень в освіті? Чим визначаються етапи інноваційних процесів? Як їх аналізувати? Які методи застосувати? Чим характеризується інноваційне середовище? Як визначити готовність педагогічного співтовариства до організації нововведень? Чим визначаються соціокультурні передумови нововведень? Таким чином, на початку курсу розглядаються головні концептуальні ідеї, положення інноватики, викладаються деякі методи аналізу інноваційних процесів і їх впливи на процес національно-патріотичного виховання особистості.

Це дозволило поставити завдання для наступних самостійних робіт. Семінарські заняття передбачали теоретичні дискусії, що сприяють осмисленню провідних ідей інноваційної педагогіки, формуванню аналітичних умінь і концептуальних підходів на основі вивчення різноманітних типів альтернативних моделей національно-патріотичного виховання учнів. На семінарських заняттях студенти давали аргументовану оцінку окремих моделей альтернативного утворення на основі аналізу різних концепцій фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Лабораторні заняття сприяли формуванню готовності студентів до роботи в інноваційних типах шкіл, передбачали знайомство з технологією розробки й освоєння нововведення, із методикою організації педагогічного експерименту, складання авторської програми проведення занять з футболу студентами відділень

фізичної культури педучилища. На лабораторних заняттях проводився соціально-психологічний тренінг заняття, розблокуванню бар'єрів творчої діяльності у національно-патріотичному вихованні учнів початкових класів.

Педагогічна практика в школі передбачала активне включення студентів у національно-патріотичне виховання учнів і його організацію на принципах інноваційної педагогіки, спираючись на індивідуальні запити і потреби студентів педучилища, надання їм свободи вибору змісту і форм патріотичного виховання особистості. Використання технології педагогічного впливу адекватної професійним інтересам і нахилам студентів, особливостям патріотичного виховання у педучилищі підвищує ефективність вирішення навчальних проблем на основі діалогу, актуалізує роль позитивної дискусії, організацію груп комунікативного впливу на основі аналізу різноманітних варіантів педагогічних ситуацій.

Самостійна робота студентів у навчальному процесі і під час практики має свої особливості: на другому етапі вона в більшій мірі пов'язана з осмисленням і самостійною інтерпретацією наявних освітніх проектів, на третьому етапі – зі створенням власного творчого продукту, із розробкою концепції альтернативного підходу для здійснення патріотичного виховання учнів початкових класів.

Досліджуючи за допомогою анкетування, самооцінок, контрольних зрізів ми отримали дані про якість патріотичних знань студентів (знання сутності та компонентів національного виховання, способи формування педагогічної техніки), які подаємо у таблиці 1.

Таблиця 1

Якість патріотичних знань студентів, які впливають на формування національної самосвідомості (K=67, %)

Курс	Отримано відповідей (у відсотках)					
	Правильних повних		Правильних неповних		Неправильних	
	Експеримент		Експеримент		Експеримент	
	Констат.	форм.	констат.	форм.	констат.	форм.
I	–	31,2	21,6	34,7	78,4	34,1
II	29,4	45,7	33,9	39,2	41,2	15,1
III	42,8	48,1	44,4	50,2	12,8	1,7

Якісний аналіз результатів проведеного дослідження показав, що студенти володіють педагогічною термінологією, теоретично правильно обґрунтовують залежність між рівнем сформованості національного мислення і формуванням національної самосвідомості та їх впливом на результативність навчально-виховного процесу. Позитивно можна оцінити серйозне ставлення студентів до проблеми патріотичного виховання, про що свідчить майже повна відсутність неправильних відповідей у третьокурсників після проведеної експериментальної роботи.

За результатами констатуючого експерименту 37,3% студентів педучилища відзначили у себе високий рівень сформованості національного мислення, а за оцінками викладачів таких студентів було 6,7%, однокурсники визначили 18,4%. Отже, експертні оцінки нижчі за самооцінку.

Однак самооцінка студентів значно ближча до оцінки однокурсників, ніж викладачів. Це природно, оскільки викладачі більш реально і професійно оцінюють

ступінь сформованості патріотичних знань майбутніх учителів. Врахування результатів досліджень Л.Д.Гурмана “Педагогічні умови підвищення рівня фізичної підготовленості старшокласників у процесі позакласної роботи”, О.Т.Винничука “Педагогічна діяльність січових товариств на західноукраїнських землях (1899 - 1939 рр.)” допомогло нам підвищити ефективність власного експериментального дослідження.

Цікаве дослідження “Педагогічні умови застосування українських народних рухливих ігор у фізичному вихованні дітей 5-6 років”, проведене А.Я.Вольчинським у Волинському державному університеті ім. Лесі Українки, в якому досліджувалась система диференційованих навчальних завдань і спеціальних дисциплін, які впливали на формування професійних якостей майбутнього вчителя фізичної культури. Основний зміст у процесі диференціації навчання автор спрямував на оволодіння професійними вміннями і навичками за допомогою системи пізнавальних завдань [7].

Проводячи формуючий експеримент, для студентів експериментальної групи ми застосовували систему теоретичних і практичних завдань, необхідних у розвитку національної самосвідомості особистості. Контрольна група продовжувала навчання без змін. Важливо відзначити, що в процесі експерименту ми виходили з того, що диференційований підхід до навчання буде ефективним лише за умови оптимального інтегрування його з іншими способами роботи. Протиставлення диференційованого підходу іншим формами організації навчання недоцільне. Експеримент проходив з таких дисциплін: плавання, гімнастика, спортивні ігри та легка атлетика. Ми отримали середні показники якості сформованих педагогічних умінь, які студенти могли використовувати в процесі патріотичного виховання.

Під час дослідження ми виявили такі показники, за якими проводився експеримент, і встановили рівень оцінок, з яких видно, що вони в експериментальній групі вищі, ніж у контрольній. Середній бал, що припадає на одного студента експериментальної групи, становить 4,48, а контрольної – 4,21. Достовірність різниці за таблицею Стьюдента досить велика ($P < 0,05$). Варто відзначити, що експериментальне навчання досягло своєї мети – значно підвищило рівень професійної підготованості студентів, що є показником доцільності запропонованої системи національно-патріотичного виховання, яка включає: формування духовного світу студента в умовах будівництва державності України; врахування основних засад становлення та розвитку особистості, світогляду, переконань; постійне збагачення пам'яті, громадянського мислення, вироблення свідомого ставлення до навчання, самоосвіти; розвиток позитивних емоцій та громадянської гідності; формування творчої особистості як могутнього стимулу духовного життя громадянина незалежної країни.

Розпочинаючи здійснення формуючого експерименту, ми виявили, що не всі студенти відділення фізичної культури педучилища володіють необхідними загальнонауковими вміннями та навичками, не завжди готові вибрати оптимальні для конкретної ситуації способи навчальної діяльності, що впливає на якість формування професійних та патріотичних почуттів і переконань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Айрапетова К.Г. та ін. Фізичний стан чоловіків зрілого віку: Концепція підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні. / За ред. В.І.Завацького, Ю.М.Шкрєбтія. - Київ-Луцьк: Вежа, 1996. - С.398-400.
2. Актуальные аспекты физической культуры и спорта в студенческой науке: Материалы науч. конф. - Харьков, 1993. - С. 53-55.
3. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Посібник. - К.: ІСДО, 1993. - 220 с.
4. Антікова В.А. Оптимізація фізичного виховання у вищих навчальних закладах: Концепція підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні. / За ред. В.І.Завацького, Ю.М.Шкрєбтія. - Київ-Луцьк: Вежа, 1996. - С.209-213.
5. Бенедь В.П., Ковальчук Н.М., Завацький В.І. Цілеспрямовані дії фізичних вправ на розумову працездатність людини. - Луцьк: Надстир'я, 1996. - 104 с.
6. Болюбаши Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. - К.: Компас, 1997. - 64 с.
7. Вольчинський А.Я. Педагогічні умови застосування українських народних рухливих ігор у фізичному вихованні дітей 5-6 років. Автореф. дис... канд. наук з фіз. вих. і спорту. - Луцьк, 1998. - 16 с.
8. Державна національна програма "Освіта". / Україна XXI століття // Освіта. - 1993. - грудень. - № 44-46.
9. Ложкін Г.В. Психологічні резерви професійної підготовки вчителя фізичної культури: Концепція підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні. - Луцьк: Надстир'я, 1994. - С.29-31.

**THE FORMATION OF THE BASA OF NATIONAL THINKING
(MENTALITY) IN THE STUDENTS OF THE PEDAGOGICAL
VOCATIONAL-SCHOOL**

VITALIY KVARTSANYI

Merited Coach of Lutsk the pedagogical Vocational-School

In the article the results of introduction "The base of national - patriotic education of a person" and application of model of reflective - innovational technology in national - patriotic education of students are considered.

РОЗВИТОК БАСКЕТБОЛУ НА МИКОЛАЇВЩИНІ

МИХАЙЛО КОЗИР, АРКАДІЙ КИСЕЛЬОВ, ЮРІЙ КУЛАКОВ

Управління з питань фізичної культури, спорту та туризму Миколаївської області

Ігри подібні до баскетболу відомі із давніх часів. Вважається, що вперше гра-праобраз баскетболу під назвою "глачгли" існувала на території сучасної Мексики у племен ацтеків. Зміст гри полягав у тому, що гравці намагалися закинути важкий каучуковий м'яч в кільце, закріплене високо на кам'яній стіні. На майданчику змагалися дві команди, які за певний час повинні були закинути певну кількість м'ячів. В 1891 р. американський вчитель фізичного виховання Д.Нейсміт запропонував нову гру під назвою баскетбол (по-англійськи баскет - кошик, бол - м'яч), розробив макет спортивного майданчика на протилежних сторонах якого